

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 403. Innocentii Pap. Annus 2. Arcad. & Honor. Impp.
Annus 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

enidem loca etiam Ecclesia iunabat, valesiens collega suo eiusdem loci presbytero; apud sanctorum mulierum nullum suum clericum habere, renuere & praeferre & carere autu est. & in vna domo dormire, remouendum ab officio presbyteri argeratus sum. tamen ei demerito Ecclesiam Dei committere. Quod si forte iudicibus Ecclesiasticis aliud videtur, quia sex Episcopi causam presbyteri terminare, a Concilio statutum est: committat illi, qui vult Ecclesiam sine cura committere: ego talibus fateor, quamlibet plebem committere timeo, praefertim quae nulla bonas fama descendit, vt hoc eis possit ignoscere: ne si quid per nos rufus erupit, languens impatem mihi, haec S. Augustinus de his, quae ad Synodum Mileuitanā sub Xantippo spectare visa sunt: quae hic volumus inferuisse, tum vt, de praedictis Synodi Actis, relaxiam, restituaque ea, quantum his est pristinae antiquitatis; tum etiam ad infirmam censuram sanctorum Patrum adhibitam in conferenda sacra tecla Ecclesiastica disciplina; intelligasque ienuia non fuisse apud maiores in Ecclesia eius aeternitatis, vt pro arbitrio quis ea seruanda duceret; sed vt quae ex praecipuo iudicio, vel ex consuetudine introducta essent, visa fuisse legitima, vt eorum transgressores, rei maximi criminis haberentur. Sed quae reliqua sunt huius Synodi habebimus: vbi enim eiusmodi decretum sancitum fuit.

Apud
Cristi
f. 106 r. 33
LXV.
CO-
STANTINA
PRIMA SE-
DES NY-
MIDIAE
DECRETA.
Causa
Carthag.
in pres.

Angu-
stus 117.
LXVI.
AVGVSTI-
NI EPI-
STOLA AD
VICTORI-
NYM.

Costan-
tensis.
DE TRI-
MATV
SYMDIA
CONTRU-
VERSIA.

LXVII.

Deinde placuit omnibus Episcopis, qui in hoc Concilio subscripserunt, vt Matricula & Archidia Numidia & apud primam sedem sit, & in metropoli, ad eam, Constantina, hac quidem constitutione Patres definitur voluerunt altercationem duarum sedium in Numidia positarum, quae nam potior habenda esset. In duas prouincias diuisabar Numidia, eademque duae dicte Numidia, vt Acta sextae Synodi Carthagenensis demonstrant: ob idque altercatio oborta inter Xantippum Episcopum Constantinae Numidiaque Primatem, & Victorinum Episcopum alterius ciuitatis, Primatum eiusdem vniuersae prouinciae sibi vendicantem. De easmodi altercatione mentio habetur in epistola ad eundem Victorinum à S. Augustino scripta, cum ab ipso ad Synodum per tractorias vocaretur. Erant tractoriae (vt suo loco diximus) litterae ab Episcopo priuatum scriptae ad litteras Imperatorum, quibus imperabatur commentus in quibuscunque locis à Fidelibus in itinere praefandus in quarum similitudinem, cum Primates sibi subiectos Episcopos vocarent ad Synodum, & auctoritas dare solebant, quibus in singulis Ecclesiis iuberentur excipi, & Christiana charitate foueri. Sed reddamus hic perbreuem Augustini epistolam, ex qua antiqui moris Ecclesiastici monumenta reseruantur: licet enim ad Victorinum agentem Numidiae Primatem scripsit.

Tractoria ad me quinto Idus Nouembri venit, iam finito die, & me valde indispotum inuenit, vt occurrere omnino non possem. Verum tamen sine imperitiam meam mouerit, sine iuste motu sententiae sanctitatis & gratitatis est arbitrari. Legi in eadem tractoria etiam ad Mauritaniae esse scriptum, quas prouincias sinus suos habere Primates. Quod si & ex eis ad Numidiam conuocandam esset Concilium: oportuit utique, vt aliquorum Maurorum Episcoporum, qui illic priores sunt, nomina in tractoria ponerentur. Quod in ista tractoria non reperiens, multum miratus sum. Deinde ad ipsos Numidiam ita perhibito & neglecto ordine scriptum, vt nomen meum tertio loco inuenerit, qui noni quam post multos Episcopos factus sum. Quare & alius inuisa est saluta. & mihi inuidiosa. Praeterea venerabilis frater & collega noster Xantippus Tassensis dicit, quod eum primatus ipse contingat, & erga plurimos su habetur, & tales missi epistolae. Qui etiam error si facile inter vestram sanctitatem cognosci & corrigi potest; non debuit tamen in tractoria, quam missi venerabilis tua, nomen eius praetermitti. Quod si in medio loci conscriberetur, & non in primo poneretur, multum miraret: quanto magis inueniam est, quod nulli tibi eius ad memoratio facta est, qui maxime ad Concilium venire debuit, vt de ipso primatus vniuersae causa omnium Numidarum Episcopu Ecclesiarum primatus ageretur.

Tibi de causis etiam venire debuit, ne forte falsa esset tractoria, quia tanta peruersitas appareret: quamquam & angustia temporis, & alia grauiora necessitates me multipliciter impedirent. Vnde peto beatitudine tuam, vt mihi legas, & primo in iuste digneris, vt in te tuum sanctum moueam, & senem Xantippum conuocare conset, qui

vestrum debeat conuocare Constantiam, aut certe (quod fabricius arborum) sine cuiusquam prauidio ambo conuocare collegas vestros, eos maxime, qui Episcopatus arate vicini sunt, qui facile, qui vestrum verum dicat, agnoscat: vt inter vos paucos eadem praecetera quae vestrum duratur; & errore sublati, minores a caeteris conuocentur, qui nec possunt, nec debent nisi vobis in hac vt tanquam prioribus erident; & nunc ignorant, cui vestrum potestatem credant. Haec epistolam si quidem missi annulo, qui exprimit faciem hominis attendenti in latru. haecenus epistola Augustini. Porro hanc controuersiam de primatu Numidia in hoc Concilio Meleuitano ad iudicatum Xantippo, sedique Constantina, quae dicta sunt, aperte declarant. Nonit & Iustinianus Imperator d, priuam sedem Numidia esse Constantinae ciuitatem, in prouincia vero Mauritaniae Caesarem, in Bizacena Caplam, in Tripolitana Leptim. At de Meleuitana Synodo hoc anno habita haec satis fuit.

112 C. d.
de r. 15.
117. 118.
119.

IESV CHRISTI
Annus 403.
INNOCENTII PAPAE ARCAD. & HONOR. IMP.
Annus 2. Annus 9.

Christi annus quadringentesimus tertius nonis Consulibus Theodosio Augusto atque Rurorodho Faustis adscribitur: quo sanctum illud accidit, vt à Concilio Ioannes Chrysostronus deponeretur. Anteaquam haec aggrediamur, meminit lector debes, res S. Ioannis Chrysostroni anno superioris eos non statu reliquisset, vt qui ipsi fuerent. Aegyptij monachi, aduersus Theophilum accusationes propulerunt; quarum causa Theophilus Alexandria nullus esset Constantinopolim proficisci: cum interea S. Epiphanius Constantinopolim sponte ueniens pugnatu aduersus Origenistas, cui alias innumeras turbas inter Episcopos concitatas reperisset, re infecta, ad suam esse reuertis Ecclesiam. Erant in memoriam reuocatis, iam reliquum est, vt quae haec secuta sunt, ordine retum gestatum pro temporis ratione narremus. Ac primum de aduentu agamus Theophili Constantinopolim, vbi diuini immoratus est; qui in itinere postquam complures collegit Episcopos, secumque duxit Constantinopolim, habens in animo, quod postea explicuit, aduersus Ioannem apud Constantinopolim Synodum celebrare. Erat inter alios Episcopos Theophilo fauente, qui tamen ante Theophilum Constantinopolim venerat, Acacius Berecensis fama notissimus, tum ob monasticam autem ad vitam in Syria solitudine, tum etiam sacrum peritiam literarum; de quo illa Palladius in dialogo.

L. THEO-
PHILUS
LEX. 117.
DIA. 118.
ANNUS
CHRYSO-
STRONVS

112 C. d.
de r. 15.
117. 118.
119.

Per idem tempus contigit, vt Acacius Episcopus Beroe absentem, honesto (vt dicebat) careret dixerit. Quae ex re iniquitate tra excandebat, quod si iustitiae à Ioanne contemptu. Vnus autem cogitationibus improbis, ex abundantia cordis verum plenum sinitate protulit. dignum ipsius animo, praesentibus quosdam Ioannis clericis dicit: Ego ipsellam condidit. Et ex eo Scythia conuincit Episcopo Gibalensi, & Antiochia Episcopo Prelatibus (erant hi amuli in dicendo Ioannis Chrysostroni eloquentiae) & Isaac Syrolo circumfuso saeculorum monachorum dicit, qui omne tempore contriuet in maledictis, loquam semper aduersus Episcopos instruens, quo pacto aduersus Ioannem, immo aduersus Saluatorum, erant se queant. Mittant primum antiochiam, adolecentia illius (nempe Ioannis) cetera studia inquirant. Vbi autem deseruerint scrutantes, ut quae inueniant, quo illius fuerant gloriam, Alexandriam ad Theophilum mittunt, cuius nomen aut veritate ingenium ad huiusmodi sapienter vicium machinanda. Ille postquam literas inuictas suam legit, oblatum sibi malignandi materiam amplexu perhibet, horrido silentio scrutabatur inquirere occasionem aliquam non leuam contra Ioannem haec Palladius.

Sed inter haec oborta est occasio, vt Eudoxia Augusta in Ioannem aliqui ante perinensa, in ipsum acerbus excandesceret: quamobrem Theophili accelerant aduentum, quo eo ad deponendum ipsum Ioannem artificie vteretur. Quidnam id fuerit, explicabimus paucis.

111.

Accidit

185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

Accidit, ut Ioannes pro concione, opportuna data occasione ab illo Regum & exordium sumeret: Congregate ad me sacerdotes delatores, qui comedunt mensam Iezabel, ut dicam eis, sicut dixit Elias: Quousque claudicatis virisque populi? Si Baal est Deus, ambulat post ipsum. Si autem Iezabel quousque mensa ipsa est Deus, comedentes eum. Ista haec autem ipsa, ut dicta aduersus Eudoxiam Auguliam interpretari aduersarij, eadem ipsi retulerunt, quibus illa acceptis, in Ioanem acutus commota est, & de eius depositione per Theophilum machinanda indefesso consilio animo vertere sedulo, & opere implere non desinit. Etenim quae Ioannes dixerat de sacerdotibus comedentibus de mensa Iezabel, ad Seuerianum, Antiochum & Acacium amulii referebant, quod hi ab ipsa Augusta Constantinopoli alerentur, aptantes ob id Iezabel nomen Eudoxias. Haec quidem Socrates b atque Sozomenus e ante Theophili aduentum: cta voluit; ceterum Leo d & Metaphrastes post aduentum Theophili ista referunt: quod si verum est, certe quidem inter sacerdotes Iezabel Theophilum adnuentum oportuit. Sed & accidebat, ut quousque inuestiga aliqua Ioannes malas faminas infelaretur, ea mox delatores in Eudoxiam esse dicta referrent. Sed iam de ipso Theophili aduentu agamus.

Visum est quasi plane prodigium, ut Theophilus ad dicendam causam vocatus reus & iudicandus, idem quasi triumphum agens adueniret Constantinopolim, plures habens se comitantes Episcopos; & ingressus urbem quodam miraculo ex reo conuersus sit in actorem, aduersus Ioanem Chrysostrum iudicium parans. Sed vnde id potentum acciderit, in medium afferamus. Iam enim audisti eloquentissimos illius temporis Episcoporum Seuerianum, Antiochum, & Acacium & Ioannis aduersarios Constantinopoli diuinitus comoratos, ac diceret facundia haud paucos in ipium concitasse, & in partes Theophili perduxisse. His accessit, quod maioris efficacia videri poterat, Eudoxia (ut vidimus) in Ioanem animus concitatus. Porro quantarum virium sit femina iracunda, cui sit coniuncta potentia, puto neminem ignorare: rursus vero quam proum sit genus mulierum sedari studia, & in quam partem semel inhaerint obstinato animo immobile inhaerere, eque exploratum omnibus esse. Quam ob causam accidit, ut Eudoxia Augusta, & aliae clarissimae foeminae in Ioanem Chrysostrum furore succense, partes Theophili tuendas ardentissimo animo susceperint: quamnam autem ista fuerint, Palladius e recenset his verbis: Mulieres praetera, quae celebres sunt, tres viduas quidem, sed opulentes, in perniciem salutis suae pecuniam ex rapina possidentes, quae virorum * quousque constantiam perturbare possint atque conuocare, Marcia * Promoti uxor, Castricia Saturnini, & Eugeaphia quadam nimia infamia feruens: cetera eloqui verecundia prohibet. Ista, atque ista (nempe tres Dices manu militari parati subsidium ferre Theophilo, necnon tres recensit Episcopi pro eodem stantes) cum haud infideli corde sint segnes, velut phalanx furore ebra in vnam sententiam odiosam conuocantes, aduersus Ecclesiasticam pacem torrentem proditorem per summam infamiam concitauerunt, haec Pallad. Adtinge his Episcopos naufragos, quos a Ioanne depositos superius diximus, qui in eum nihil pretermiserunt consilio opeque moliri. Adde insuper clericos Constantinopolitanos maiori ex parte ob duras reprehensiones in sum ipsorum Antistitem concitatos. Appone ad hos etiam studia Episcoporum Orientalium & Occidentalium, ob susceptos Constantinopoli Origenistas, a Ioanne ipso non nihil auerfa, erga vero Theophilum propensiora. His, inquam, omnibus simul in vnum concurrentibus, Theophilusque fauentibus, factum est, ut reus veniens causam dicturus, mox in actorem conuersus fuerit, immo & in iudicem transformatus.

Sed quid de Theophili aduentu Constantinopolim ide Palladius scribit, hic reddamus, quem hoc anno contigit, quae superior anno & praesenti haud pridem sunt dicta, significant: Appulit vel secundo Theophilus (primo enim illic aduenerat, quo tempore Ioannes est creatus Episcopus) aduersus veluti Thebanum sumo oneratus, eis quos ex Aegypto & India ipsa conduxerat, & pro fertida inuisa flagrantiam sperans, Con-

stantinopolim ingreditur sexta hora quinta Sabbati, a nautico comitatus agmine, tempore referens gloriam, de qua dicit Apostolus: Quorum gloria in confusione eorum submersens, qui terrena capiunt. Hopsit atque, novus tabernaculus iustorum, Ecclesia mansione fugitans, oblitusque Davidici illius h: Elegi abiectus esse in domo Dei mei magis quam habitare in tabernaculo peccatorum. Sed profecto arcebat hunc ab Ecclesia conscientia crudelis. in Palatio enim apud Imperatorem paratum fuisse Theophilo diuesorium, tradit Sozomenus i. Ceterum ipse S. Ioannes Chrysostrum in epistola ad Innocentium Papam, in suburbio Theophilum mansisse tradit, nec ciuitatem ingredi voluisse. Subdit vero Palladius: Remoratus illi tres hebdomadas durum, neque cum Episcopo Ioanne congressus est (ut solent Episcopi) neque omnino propinquauit Ecclesiae: sed post certam nocte ad duc, nonnumquam adiuuanti veteri copulans, ut Episcopum Ioanem omnimodo pelleret, sed vix quousque ipsa priuaret, partim perfusione auri contra veritatem superstitionem potulentum redimens, partim laucioribus epulis gula deditis quousque, sub ingum mittens, partim assentatione & spe maioris dignitatis fallaces ex clericis quousque inducens. Hos quousque omnes absque funiculo voluptatibus vinciens, veluti blandus quousque demon animarum exantato iudicio, ut scene ministerium personam demoniam in inquirebat, quam etiam est affectus.

Pulsus a Ioanne fuerat duo, & pro sceleribus suis separati ab Ecclesia: horum ille abusus lenitate, hortatur, ut aduersus Ioanem libellos darent, pollicens eos restituere in ministerij sui locum (erant autem haec illorum scelera, alterius quidem homicidium, alterius vero adulterium) quod & fecit: eos enim post Ioanem exilium locis restituit suis, datus scilicet libellus, quousque ipse dictauerat, nihil verri continentes, praeter id solum, quod monere ille consueuerat, ut post communionem, aut aquam, aut passillum degularent, ne contra voluntatem vna cum salua sine pituita quousque sacramenti excrearent, ipse prius id faciens, religioneque pie sentientibus auget. haec ipse. Certe quidem in Occidentali Ecclesia antiquo usu in more receptum est, ut post sumpta sacra Eucharistiam ea de causa vinum aqua mixtum Fideles accipiant, vel aquam puram arbitratu cuiusque; ut ex hoc mihi reprehendendus Ioannes esset. Ceterum haud vnam hanc rem tantum oblata continebant libelli, sed plane viginti nouem formatae sunt aduersus eum accusationum capita, quae singula Phorius in Bibliotheca sua recenset, nosque de his inferius suo loco.

Quod ad hanc causam spectat, accidit plane Theophilo, ut bene currenti pedibus in via lapsus, cum in decliuum praecipit adactus ruina alterius, casu grauiore corruerit. Etenim laudatus eius imperus ille fuit, quo aduersus Originistas commotus est; commendandusque zelus eius in eorudem propulsionem latebras captantium ubique serpentium: id quidem pleno ore S. Hieronymus, S. Epiphanius, S. itidem Anastasius Papa, ac denique Occidentales omnes summis laudibus praedicant. Verum cum in Ioanem Chrysostrum, causa publica praetermissa, inimicitias priuatas exercuit: aperuit calumniantibus ianuas obtrectandi, & optimos quoque animo a se abalienauit, vnde & perpetuam suo nomini ignominiam irrogauit, redditus postea eo nomine odiosus; cum tantum viri Ioanem dico, quem innocens imbata literis adolescentia illustrarat, monasticisque institutis exulta iuuentus nobilitat, necnon disciplina atque exercitatio clericalis Antiochiae mitissime sublimarat, ac denique ipsa Pontificalis functio, nullo prepedita terrenarum rerum affectu, Deo, Angelis, & hominibus commendatam: talem (inquam) tantumque virum; columnam Ecclesiae conatus sit Theophilus coparatus vndique machinis deorsum in terram prostrere, penitusque coterere. Sed longe aliter ac concepit animo, accidit, ac plane contrarius est consecutus euentus: siquidem ille perfectione clarior, calumniis illustrior, ac denique morte toti Orbi radiis immortalitatis effulsit.

Sed prosequamur res tunc gestas a Palladio & Episcopo, qui interfuit, ita descriptas: Cum vero (inquit) Theophilus libellos suscepisset, conuersatur apud Euegraphiam, vna cum Seueriano, & Antiocho, & Acacio, ac reliquis Ioanni propter eius castissima monita insensis. Mos enim erat illi, iuxta Paulum, publicae & per domos honestatem elocere, & eas eiusmodi maxime verborum castigatione compefcere, quacum non annis per etatem essent,

g Psal. 13.
h Psal. 13.
i Sa. com. lib. 8. c. 17.

VI.
CONATVS
THEOPHILI
ADVERSVS IOAN-
NEM
CHRYSO-
STOMVM.

VII.
THEOPHILVS
XYSTATVS
IN
DETERRIS.

VIII.
E Pall. ad. dialog. de reb. gress. Chrysostr. Quid in viduas laeque viuentis Chrysostr. stomvs.

essent, iuvenes tamen apparere vellent: Quid, inquiunt, cogis corpus tuum inuacere, cinctos in fronte serentes in lar meretricum, ad deceptionem intratum, & conuentionum vobis, iaque cum sit videret extant quidem eiusmodi oburgationes lepius repetit in eisdem Ioannis Chrysothomi homiliis. Sed pergit Palladius.

IX. IOANNES QUADRAGESIMA IN TA COLLEGIUM EPISCOPOI.

Congregati autem requirebant, quo pacto iudicium inchoarent. Vni vero ex assistentibus monuit, porrectis in libello Imperatori, ipsam etiam inuentionem ad Concilium traherent. Factum est igitur hoc, sicuti sub iudicio quondam, quo illi per omnia suffragante. Erant enim lo ante quadragesima Episcopi tunc in Episcopatu triduo fidentes, aliorum autem quomodo qui solus venire iussus erat, ac pro nefaria respondere criminibus, tot sociatus Episcopo venerat: quo idem modo sententiam Principum inuenerat, & complures de clero peruerterat: Sic autem sermone ait nobis, afflatus Spiritu sancto Ioannes repente omnibus ait: Orate fratres. Ac si quidem dilectis Christum, mei gratia suam nullus Ecclesiam deserat. Ego enim iam delibor, & tempus resolutionis mea iussu, iuxta sententiam Pauli a. Multa (vi vobis) preson as primum patior, atque ita demum excedam e vita. Scio enim versutum satanae, quod non ferat se meo quoties sermone latebri. At que ita demum mihi per platea miseratonia affectum, vt in orationibus vestris memineritis mei.

22. TOM.

X. EVCTVS EPISCOPI PORVM QVI CVM IOANNE ERANT. Phil.

Maerore igitur ineffabili detenti, atq; quidem effundebamus lacrimam vni lacrymarum: alij vero e Concilio egrediuntur, oculos eius sacrum, caput, vna & os illud pretiosum & beatissimum exornantes, neque se a fletu & singultibus continere valentes. Hortantur redire ad consilium huc atque illic in suorum apum circum aluare crebro murmurare perstreperantur: Sed ete (inquit) fratres, & flere desinite; ne me amplius affligatis: mihi enim b viuere Christus est, & mori lacrima. (Iam enim sana vulgauerat, ob silencia iouis magnitudinem capite troncandum esse) Et si teneta (ait) memoria, reuocamus, quomodo semper dixerat vobis: Via est vita praeiens, cuius & restia & lata pertrascunt. Nundinae sunt, qua certumuis omnia, vendimus, emimus, modo diuertimus. Non Patriciarum meliores sumus, Propetisque & Apostolo antecellimus, vt immortalis hic nobis permaneat vita? Ad haec ingeniosus quidam ex praesentibus, dixit: At vices legimus nostras, nostramque desolationem, qua pupilli relinquimur: Ecclesie viduataem, consensionem legum, ambitionem non timentiam Dominum, & gubernaculis Ecclesie se importune ingerentium, desituros pauperes, desertamque doctrinam. Hi ille auditis, iudice dexterae manus lena notum sepius pulsans (conseruaret enim vir Dei inter animi curas atque afflus hoc saeculo) ita se alloquenti ait: Sufficit, frater, noli plus a profectu. Verum (vt dixi) vestras Ecclesias non dimittatis. Neque enim a me doctrina Christi caput inuicium, neque item in me desit a est. Nonne Moyses mortuus est? nonquid Iesus inuentus post illum non est? Nonne Simeon obiit? nonne Danid vicius est? Excessa vita Hieremias: nonne reliquit Baruch: Assumptus est Elias: nonne prophetauit Iesai? Capite casus est Paulus: nonne post se reliquit Timotheum, Titum, Apollo, & innumeratos alios? Hu dicit, Eulifius Apameae Bithymae Episcopus ait: Necessario, si Ecclesias tenuerimus, communicare cogemur atque subscribere. Ad haec S. Ioannes: Communicate quidem, ait, ne simularis Ecclesiam: verum nolite subscribere: nihil enim mihi conscius sum, propter quod deponi, aut deponi merear.

XI. SYNODVS A THEOPHILO CONGREGATA. AD QVAM CITATVR IOANNES.

Cum inter eos ipsi referuntur, nuntiatum sunt astra pro soribus hi, quos Theophilus miserat. Tubet eos protinus ingredi. Ingressos cuiusnam essent gradu, interrogat. Episcopos esse vbi dicit, orat, vt sedentes, quam ob causam aduenerint, dicant. Illi autem, Breue tantum habemus, inquirunt. Tubete illud legi. Quod ille vbi ammis, mandant Theophilus pueri, vt legeret, legit. Erat autem hic textus: Sancta Synodus ad Quercum congregata (erat autem locus traus in mare sic vocatus, Russini suburbium, in quo illi conuenerant) Ioanni, neque adentes id, quod profecto erat, Episcopo (sola enim serme obsecratus animus non ita aspicere, sed ea voluere & conspiciari, que passio dicitur) libellos contra te acceptos, mala continentem innumera. Occurrit igitur, Serapionem & Ygrum presbyteros assensum tecum: essent illis opus, haecenus Breue missum. Erant vero qui missi sunt, Dioscorus & Paulus & Libya iuuenes admodum.

XII. c. 48. 4. 17.

Quod autem ad locum Synodi, ad Quercum dictum: Fuit (inquit Sozomenus) id suburbium Chalcedonis, quod a Russino Consulari iam cognomen habet, in quo & regia est & ampla Ecclesia, quam ipse Russinus in honorem Apostolorum Petri &

Pauli extruxit, & Apostolorum ex hi appellanti, monachos etiam in vicino collocavit, qui clero Ecclesie supplicent, haec Sozomenus. Post haec Palladius addit: Postquam lecta est pagina, conterriti ad huc, qui cum Ioanne erant Episcopi: & Theophilus per Episcopos tres, Lupianum, Demetrium, & Eulifium, & presbyteros duos Germanum & Severum haec referentes: Noli Ecclesia negotia solgere: noli conspiciere ordinem, & ne simularis Ecclesiam, propter quam Chrysothomus defendit ad terras. Quod si impunitus fuerit Nicaeni Concilii canones, causisque circa terminos tui cognoscere vis, ipse ad nos transi in leno instituat civitatem: neq; iussu Cuius Abel in campum pronocet: vt nos te primum audiamus. Haec enim contra te libellos capiti septuaginta, & aperti & nefarias actiones continentes. Pluresque per Dei gratiam sumus, quam Synodus tua, congregati non ad euersionem Ecclesiae, sed patriam. Nam tua quidem Synodus triginta & sex habet Episcopi ex tua pronuncia: nos autem quadragesima sumus ex pronuncia variis, in quibus & septem sunt Metropolitae: & necessario conuenit pauciores a pluribus ac praesentibus secundum canonem iudicari, habemus enim & episcopalem tuam, per quam admodum Coepiscoporum nostrorum Ioannem, non oportere circa terminos suos Episcopos inducere. Quocirca Ecclesiastica obtemperant legibus, accusatores tui ora, vt a tua accusatione desistant. Ad haec motus Ioannes, Episcopi sui: Vbi quidem, quod vobis videtur scribit: me autem conuenit, ad ea, qua mihi sunt scripta, referbere.

SYNODVS QVA SYNODICAM DA THEOPHILO MANDET.

XIII. QVA THEOPHILO RENOVANDI CAUSAM EXERT.

Sic itaque Theophilus mandavit, dicens: Ego, an aliquis dicere contra me quippiam possit, haec non negam. Porro si quis propositus contra me, vultique veniam, manifestos inimicos meos, quos mihi negligentia sua facit infestis, conuenit vestro primum abscire: neque iam de loco contendam, vbi me oportet iudicari, est illi maxime in ciuitate fieri oportuit. Sunt autem, quos vt iussisset renouos, Theophilus; quem & in Alexandria & Lycia dixisse certum est: In Comitatum proficiscor, vt Ioannem deponam. Id ex eo verum probatur, quod aduocatus neque congressus est mihi; neque communicauit. Qui ergo ante audientiam inimicus comprobatus est, quid post in iudicio facturus putaret? Accionem istalem ab ego populo, qui dixi: Ego ipsi ollam condico. Quod autem de Theophrasto & Antiocho dicam, quorum facinora seculi quoque Theatra canunt? Itaque si me re vera venire vultis, hos quatuor, si quidem iudices sunt, Concilio pelite: sin autem accusatores, eos ad iudicium sistite, vt sciam, quo mihi ordine certandum sit, verum quasi contra aduersarios, an aduersus iudices standum, omninoq; non salum ad obuiam vestram, verum & ad omnem quod vultis saltem Synodum venire paratos sum. Scitote igitur, quod si milles miseris ad me, nullum aliud responsum a me reportabitur.

XIII. DETRATA TORDI IUDICIO NON PARITRO ANNIL.

Illi excentibus, Notarius edictum habens regionem, per quod iuxta illorum postulata imito traheretur ad iudicium, negligio ingressu vgebat. Vbi Notario responsum fuerat, nunciatus duo Ioannis presbyteri, Eugenius quidem, qui facinoris contra Episcopum Ioannem mercedem accepit Heracleo Episcopatum, & Ilias monachus (ne aliter dicam) ita nuntiantes: Mandat tibi Synodus, vt transis ad nos responsum ad criminam. Contra vero Ioannes per Episcopos abstrata respondit: Quoniam, oro, consequens, que et done indicatis, qui neque inimicos meos vultis abscire, & me per clericos meos accessit: ita Palladius. Socrates a vero atque Sozomenus & addunt, iam quarto a Synodo Quercus ad iudicium Episcoporum vocatum ipsum fuisse Ioannem Chrysothomum, eundemque demum post alia prouocasse ad Synodum aecumenicam, Clerum quoque Constantinopolitanum ad eandem Synodum esse vocatum cominatione depositionis, si venire detrectaret, idem Sozomenus tradit.

IOANNES SI ALIA ESSEM.

Cum autem tam ab Episcopis, qui cum Ioanne erant, tum ab ipso Ioanne plures causae fuerint allatae, cur minime teneretur se Synodali illi sistere iudicio: certe quidem minime praetermissum fuisset, cum & tempus propter totum & vrgens necessitas imperaret, Constantinopolitane tunc tenentem Synodi illam citare conuenit (si re vera id tibi decretum fuisset, & non per impositionem annexum) quo decernebatur, sedem Constantinopolitanam primum post Romanam tenere debere locum, ac proinde nihil nisi sibi Theophilum vendicare potuisset, vt in Ioannem ipsum Synodum congregaret, si inferior Theophilus Ioanne fuisset. Sed quod alia tura noua deficerent, ipse Ioannes ad antiquum canonem Nicaeni Concilii prouocauit,

XV. ASCITVS TIVEI NON ALQVITVS.

NOTA- CONI- GITA- HIERA- HANEM- PONTI- PORTVS.

XVI.

quo limites Ecclesiarum fuerant definiti: vt plane intelligis, nullam penitus penes Iohannem Chrysoftomum fuisse canonis illius cognitionem, sed per imposturam ad-
 Antequam autem reliquis in ea Synodo res gestas in medium adducamus, dicendum, cur locum illi transponam ad Synodum celebratam delegerint Episcopi auersarij. In promptu quidem ratio illa est, ob euitandas scilicet Constantiopolitani populi turbas. Probè enim sciebant, illum suo Episcopo addiditissimum, nec vilo pacto latuerunt Iohannem è sede deponi: qui nec tamdiu tardaret tumultuari, nisi ab exercitu Imperatoris in officio contineretur. Sed haud his valuit omnino cohiberi, cum quæ in Iohannem in Synodo decreta essent, certo postea nuncio accepissent. At de his suo loco dicendum. Dum autem Synodus in Quercu ab Episcopis ageretur, populus pro suo Episcopo die noctuque vigilans sollicitè agit excubias: plures enim illud infumprè dies iudicium Synodale. Cum inter hæc ipse S. Iohannes Chrysoftomus ex more haud desisteret ad populum coniciari, quem crenebat frequentissimum confluisse. Tunc enim egregiam illam habuit orationem, qua summam in rebus aduersis constantiam præferens, ita est exorditus: *Multa quidem fluctus, & vnde timemus: sed submergi non vercor, quia super petram sto. Insaniet licet mare, petram non potest commouere: insurgunt quantumlibet fluctus, nauis Iesu obrui non potest. Et c.* par est illam integram hic describere, ac ne apicem quidem vnum prætermittere, immo & eandem sæpius læcitate, atque memorie commendare: vt pote quæ nõ solum inuicti roboris animi, infractionis: sacerdotalis vigoris constantiam repræsentet, sed quæ omnibus persecutionem patiensibus habeat paratum antidotum: vt nemo sit inueniri adeo oppressus animo ac inextorè penitus consternatus, quin vna eius inspectione non erigatur. sed quod præ manibus inter alia eius scripta habeatur, nimia prolixitatis causa vitandæ desistimus. Reddemus hic tantum, quæ de populi totius erga eum affectione & studiis ad finem sic habet: *Eccè quot dies sunt, quod vigilatis, & nullum vestrum somnus inclinat, nec temporis spatium pergit, nullum timor, nullum vitæ deterret, sed terror eorum fortiores vos reddit. Video enim vos, quod semper optatis: ideo quod contemptissimi mundi negotia, renouaculis omnibus: nihil iam de terra, neque de terrenis adinibus cogitatis. Ad caelestia vos migraffe iam cerno: absoluti estis vinculis corporis, ad beatam illam & celestem contempsistis philosophiam. Hoc multo sufficit vobis de vobis, hæc mea consolatio: ista me in agonibus meis velut vnguentum quædam corroborat, & fortiores me agnibus redditur. hæc ipse Chrysoftomus, quod videret populum pastori suo posthabere bona omnia, relinquere opifices officinas, cultivos delerere agros, nauigia nautas, lucrum existimantes temporalium rerum iacturam, & mori viuere, si daretur pro sacro Antilite catoque parente vitam quoque profindere.*

XVII.

ACTA SYNODI AD QUERCUM HABITA. ACCUSATIONES XXXI. CONTRA IOHANNEM CHRYSOSTOMVM.

Sed iam Acta Synodi, quæ licuit reperire, reddamus: ac primum calumniam in Iohannem Chrysoftomum congestarum acerrum hic reuoluamus, quas eius aduersarij mentris coloribus verisimiles reddiderunt. Extant apud Photium in Bibliotheca, à meo autem Federico Me-
 tio intimo amico translata: à quo integrum ipsium Photium Latinitati iam redditum, magno desiderio expectamus edendum. sunt autem hæc verba Photij; *Legimus Conciliabulum, in quo aduersus sanctum Iohannem Chrysoftomum conueniunt Theophilus Alexandrinus, Acacius Beruensis, Anriachus Prolemadus, Severianus Gabalorum, Cyrinus Chalcedonensis Episcopi, & alij. In quo accusatores idem testes & iudices erant. Hæc autem commentarii tredecim gesta sunt, duodecim aduersus S. Iohannem, tertiusdecimus vero est contra Heraclidem ab ipso in Ephesorum Episcopum ordinatum, cuius condemnationem & priuationem neque perficere poterant: nam alij quidam obstituerunt. Accusator quidem Heraclides fuit Macarius Episcopus Magneseorum: Iohannis vero Chrysoftomi fuit apertus inimicus & primus eius accusator Iohannes, eius diaconus. Accusabat autem primo Chrysoftomum, quod ipsum iniuria affectu, cum excommunicando, quia filium suum Eudalium verberauit.*
Secundo, quod Iohannes quidam monacho mandato Chrysofo-

na fuit verberatus, & protractus, & instat obsequi à demone, ferrea catena vinculus.
Tertio, quod margaritas multas vendidit.
Quarto, quod marmora S. Anastasia, quæ Nestorius ad exortandam Ecclesiam reliquerat, ipse vendidit.
Quinto, quod clericos dicebat nullo honore dignos, corruptos, inuiciles, vel qui ab obsequiis delectabantur, & alia prætere a contumelias afflictebat.
Sexto, quod sanctum Epiphanium nigræcem & demoniacum distulitabat.
Septimo, quod aduersus Scuerianum commenta & infalias straxit, irritans aduersus eius Decanos.
Octauo, quod aduersus clericum synopantius & calumnias plenum librum condidit.
Nono, quod cum congregasset Concilium totius cleri, tres diaconos sedit, Acacium, Eudaphum, Iohannem, accusans eos, quod suum palium furati essent, dicens: Quis nouit an ad alium usum aliquo pacto illud accepit?
Decimo, quod Antonium, qui conciliū esset sepulchrorum effosor, Episcopum ordinauerat.
Vndecimo, quod Iohannem Comitem in seditione militum ipse denunciauerat.
Duodecimo, quod neque procedens in Ecclesiam, neque exiens orabat.
Decimotercio, quod non in Ecclesia, vt par est, ordinauit diaconos & presbyteros.
Decimoquarto, quod in vna ordinatione quatuor Episcopos ordinauit.
Decimoquinto, quod recepit mulieres, solus cum solis agendo, omnes alios reuicendo foras.
Decimosexto, quod hereditatem à Thecla relictam emit per Theodulium.
Decimosextimo, quod de redditibus Ecclesie quid agatur, sciat nemo.
Decimooctauo, quod Serapionem accusatum, presbyterum ordinauit.
Decimonono, quod communionem amantes totius vniuersi, vt illi libet clausis, & in carcere mortuus neglectis, & neque deducere & prosequi eos ad curiam tentoria & tabernacula designatus est.
Vigesimo, quod sanctissimum Acacium iniuria affectu, neque illum loqui sinit, vel reddere rationem.
Vigesimo primo, quod Venerionem presbyterum traxerat cum multa contumelia.
Vigesimo secundo, quod Porphyrium presbyterum traxerat in exilium, vt eiceretur in exilium.
Vigesimotercio, quod illi soli præsto esset balneum; & postquam letus fuerit, Serapionem prohiberet introitum, vt nullus alium lauaretur.
Vigesimo quarto, quod multos ab eo, testibus ordinauit.
Vigesimo quinto, quod solus comedit, agens vitam Cyclopi turpiter & voluptuose.
*Vigesimo sexto, quod ipse accusat, ipseque testimonium perhibet, & ipse iudicat: idque patere dicitur ex his, quæ aduersus Martyrium proo-
 diaconum & Proeresium Lycie Episcopum patravit.*
Vigesimosextimo, quod pugno percussit Menonem in Ecclesia Apostolorum; & profusente sanguine ex ore eius, nihilominus obtulit sacra mysteria & Eucharistiam.
Vigesimo octauo, quod in throno exiit, & induitur, & passillum comedit.
Vigesimonono, quod pecuniam etiam largitur Episcopis ab ipso ordinatur, vt clero supplicet. Capita quidem hæc sunt. Ipse vero quatuor vicibus vocatus non accessit, respondens illi, qui conuocabant: Si apertos hostes ab ordine iudicium sequegeris, præsto sum accedere, & causam tuam meam, sin minus id vultis, sacre quoties mittetis, nihil minus fiet.
Examinantur & perpendunt primum & secundum caput istorum. Deinde ceperunt de Heraclide & Palladio Helenopolu Episcopis agere. Et iterum dedit libellum Iohannes monacho, cuius diaconus Iohannes in accusationibus aduersus Chrysoftomum mentionem facit, accusans Heraclidem, quod sit Origenista, & quod fur sit depubens in Cesarea Palestina, vestes diaconi Aquilini furatus; & quod quantum talem, Iohannes tamen Episcopum in Episcopatu Ephesofordinauit. Accusabat etiam Chrysoftomum, quod multa mala

XVIII.

passus

XIX. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

passus à Serapione propter Origenistas, illum nihilominus libertati antimo dimisit.

Deinde hic examinatis, novum caput sui persequens & discussum accusationum viginti nenum. Deinde iterum accusavit Aetacius Episcopum Hieracidem, vt Origenistam, & qui abstinuit à sanctissimo Epiphano Episcopo, neq. in oratione communitur illi, neq. in conuictu. Dedit etiam idem Aetacius libellum aduersus Chrysolomum talia continentem.

Primo, de sepe dicto Ioanne monacho, quod v. apulauit propter Origenistas, & quod seruis catenis fuit obstrictus. Secundo, quod R. Epiphanius propter Origenistas Ammonium, Eurychium, Eusebium, & Heracidem, & Palladium, noluit cum Chrysolomo communicare.

Tertio, quod bospi. ait atem deseruit, solus studens comedere. Quarto, quod aduersus Ecclesiam loquebatur, illius altare iuraram plenam oppellens.

Quinto, quod gloriatur aduersus Ecclesiam, dicens: Amore peres, & in sano. Et quod debet declarare, quem an sint furia, & quid significet, Amore peres, & in sano. Ecclesia enim haud nouit talia.

Sexta, quod aditum aperit peccatoribus, dicens: Si iterum pecces, iterum penitentiam facito: & quoties peccaueris, accede ad me, & ego te curabo.

Septimo, quod blasphemias conuersus ad Ecclesiam profert, dicens, quod Christus orans non fuit exauditus, quod non bene orauit.

Octauo, quod populum seducit, vt seditio fiat aduersus Synodum.

Nono, quod Ethnicos, qui Christianos male tractauerunt, suscipit, & habet in Ecclesia, & illi praest.

Decimo, quod inuadit alienas parochias, & Episcopos ordinat.

Vndecimo, quod clericos inuidios inuicem affectit & contumelios.

Duodecimo, quod de postum alienum vi rapuit. Decimotertio, quod abq. confessa & Synodo, & inconsulto clerico prater mentem clerici rationem facit.

Decimoquarto, quod Origenistas suscipit: Et eos, qui cum Ecclesia communicant, & veniunt cum literis commendatitiis, in carcerem detrufos non curat, sed in ipso mortuis neque omnino reflexat.

Decimoquinto, quod alienos seruos nondum libertate donatos, sed delictis obnoxios & accusatos, Episcopos ordinat.

Decimosexto, quod iusuriam contigit multa mala pati ab iniuriamodi facinorosis hominibus.

Arsacius archiepiscopus, qui ipsi successit, & Atricus presbyter testimonium dixerunt contra Chrysolomum. Sententiam primo dixit Gynnaeus Episcopus, postremo Theophilus Alexandrinus, omnes namque quod agunt, quoniam. Scripta sunt Synodica ad clerum Constantinopolitani de facta depositione Chrysolomi. Missa quoque est relatio ad Reges. Traditi illi etiam libelli tres à Gerontio, Faustino, & Emonio, quibus querebantur, si iniuste à Ioanne depositos, facta etiam sunt responsio imperatoris ad Synodum. Sunt ibidem actiones de Hieracide Episcopo, hucusque Photius de Synode, habita a Quercum.

XX. SVSPICIO DE IMPOSTURA.

Sed iudicium interdum animum meum haud leuis suspicio de Actis illis, quod spuria sint, & ab aduersariis S. Ioannis Chrysolomi post eius obitum conficta. Quandoquidem in eis decidendi videntur (licet tam multa habeant) quae in scab illis obiecta fuisse, implemet Chrysolomus tradidit. Nam ad Cyriacum Episcopum scribens, cum à sede deiectus est, haec habet: Multa quidem aduersus me consinxerunt, & dixerunt, quod ad communionem non venios receptum. Et si quidem hoc feci, expungatur nomen meum ex albo Episcoporum, & non scribatur in libro Orthodoxe fidei. Quoniam ecce si tale quid admissi, abiciat me etiam Christus à regno suo. Sin autem pergent hoc mihi obiciere & contendere, deponant & Paulum, qui postquam canonicus, totam domum baptizauit: deponant & Christum ipsum, qui postquam canonicus est, Apostoli communionem dedit. Dicunt, quod cum muliere dormierim. Exiit me, & inuentis membrorum meorum mortificationem. Sed haec omnia per iudaean excogitarunt, haecenus de his Chrysolomus. Quod igitur, quae hic recenletur maxime omnium esse videbantur accusationum capita, cum inter quadraginta illa sex enumerata nu-

num reperiantur, vt de fide Aetorum illorum dubitem, iusta ratio persuadet, cum & ab aliis alia eiusdem Synodi Aetorum addantur capita, quae in eisdem Photii Actis minime sit reperire.

Sed quam haec sint, adiciamus: Ait enim Sozomenus a: Hoc loco Theophilus vna cum ceteris Episcopis conueniens, de libris Origenis nullam quidem mentionem facit: sed Scetenes illos monachos ad penitentiam inuitauit, pollicens se neg. inuicem accepta fore nocerem, neq. mali quicquam esse facturum. Cum igitur suis clamoribus illos irgerent sautes Theophilus, vt veniam peterent, & interim simularent Synodum pro ipso supplicare: monacho perturbati, atque hoc planè fieri oportere crati, multis Episcopis praesentibus, illud scilicet quod illi dicere solebant est: Etiam si inuicem fecerimus, ignosce, inquit, Theophilo igitur illos prompte in gratiam simul & in communionem recipente soluta est cogitatio, quae aduersus Scetenes illos instituta fuerat. Quod opinor non ita successisset, si vna cum reliquis monachis Dioscorus & Ammonius affuissent. Nam Dioscorus iam antè mortuus, in templo Moysi martyri est sepultus: Ammonius autem morbo, cum Synodus conuocaretur, corpore languere cepit: & postquam ad Quercum traiecit, morbo grauius correptus fuit, & non multo post finit vitam, & apud vicinios monachos, vbi etiam iacet, spheudam sepultus an fortis fuit, haec Sozomenus.

At cum de his agit Palladius, tantum tribuit suis Origenistis, vt sanctitatis illum eos attrigisse, atq. etiam miracula edidisse, falsò testetur: Tectis domesticis, satis est. Sed pergit Sozomenus: Theophilus tandem, vbi id intellexisset, illacymmasse fertur, ac deesse, quod inter vniuersos monachos sua talis non esse, qualis fuisse Ammonius, etiam si ipse turbam existeret, auctor. Proceperat interim illi & hoc ex sententia, haecenus ipse. Sed in his nihil profectus apud Acta à Photio summam collecta; quorum tamen primo loco fuerat mentio habenda: nulla praeterea memoria de his, quae sunt ab eadem Synodo acta aduersus Episcopos à Ioanne missos sua defensionis causa, de quibus ista Palladius br. Ad haec illo Episcopo capis alium cauderunt, alium confiderunt, alij ferrum collo impulerunt, quod sancto viro preparauerunt; vt ita miculus in nauem, in loca mitteretur ignota, donec illos, leonem in ferociam existeret, haec de his, quae speccant ad Synodum.

Subdit vero Palladius; Consperta illorum immunitate impudenter, sanctus se ipsum cohibuit. Fortissimi autem illi viri, contextu comment. ariolis, quae arcanorum telis infirmiora ad probationem erant, contra sanctum sententiam profertur, cuius neque faciem viderant, neque audierant vocem, die vna confitentem nequitiis, quam longe ante texerat. Neque enim cohiberi potest diabolus impetus, censili semper & moraturam impatiens. Missaque relatio est ad Imperatorem ita exordiens.

Quoniam accusatus Ioannes quorundam criminum, cuiusque ad ea diluenda occurrere noluit: huiusmodi vero deponant leges; id quod & passus est. Continent autem libelli & lege mactatu crimen. Inbeat hunc pietas vestra expelli, vel inuitum dextram tanti criminis penes: nobis enim ista non licet inquirere, haecenus relatio, sed exclamat Palladius: O infelicissimi, quae sentitis & facitis, ea erubescitis facere: non Deum plene, sed homines reuerentis, sine metuitis. Erat autem id crimen maledictum in Regnam, quem (vt illi detulerunt) te?abel appellauerat. At boni viri illi, ferro celsi sanctum videre cupientes, ita detulere. Deu autem & eorum penitus insitiam nequitiis patefecit, & Principum corda molluit, sicuti Danieli & audiam in Babylone contigerat. Illi enim leones in mansuetudinem conuersi, homines vero esserati sunt, non patientes Propheta; corripuit que Deus eos, qui praeter naturam esserati erant, huius contra naturam in mansuetudinem versis. In huius modum Ioannes Ecclesia pellitur, missi ad id Comitæ cum auxilio militum, non fecit, quem ad barbaricam praetium, passus autem, agellos ad Bithyniam Praenectum occupat, ista de Ioannis expulsiōne Palladius.

Porro exturbationem Ioannis Chrysolomi profundo iam vespere factam, per milites que perducit ad nauim, secutumq. immèdiū totius populi lamentum, idem ipse Ioannes docet epistola, quam sequenti anno ad Innocentium Papam scripsit, eam suo loco reddemus. Argendus ex his, qui id mendie esse factū Socrates d. narrat, qui ait: Ioannes triduo post eius abdicacionem, circiter meridie, aduersariorum manibus clam multitudine se ipsum vitro obtulit:

XXI. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

XXII. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

XXIII. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

XXIV. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

XXV. DE ACCESSIONE ACADEMIA ADVERSUS IOANNEM.

canebat enim, ne propter ipsum, tumultus concitaretur. Sicigitur abducitur. In populo autem immensa seditionis flamma incenditur: atque ut in huiusmodi tumultibus vix euenire solet, complures, qui erga illum ante infensum & inimico animo fuerant, tum quasi incitata sententia, eum commiserari ceperunt: & qui paulo ante in abscissionem videre cupiebant, tum falsis criminibus circumuentum predicarunt. Itaque complures tum contra Imperatorem, tum contra Constan- tinum Episcoporum vociferati sunt, contraque Theophilum postissimum, quem criminationis in Ioannem confitebantur auctorem excelsimauerunt, nam infidus, quasi Ioanni parauerunt, amplius in obscuro latere non poterant. Et quamquam multis aliis argumētis perspicue deprehendebantur, tamen vel maxime eo, quod cum Dioscuro & eius fratribus, qui Longi dicebantur, statim post Ioannis abscissionem communiuicauerunt. Sed id antea factum diximus ex Sozomeno. Subditi vero Socrates, quae sequuntur:

Tam Severianus in Ecclesia docens, tempus sibi oblatum putauit, quo in Ioannem oportune inueneret, & ob eam causam palam dixit, illum, licet nullius alterius criminis esset conuictus, tamen propter insolentes & superbos mores abdicatum esse: Omnia enim peccata hominibus condonari, sed Deum (vi facta scriptura docent) superbi resistere. Quae cum dixisset, multitudo fuit ad grauiorem seditionem concitata. Quae de causa sine mora Imperator Ioannem Chrysolomum reuocandam curauit. Idcirco Bisio Imperatrici enu- tius, eam ob causam missus, in Peneio (est hoc quidem emporia) regione Nicomediae situm, eum offendit, reducitque Constantinopolim, haec Socrates. Porro quod ipse ait, commotione illa populi adductum esse Imperatorem, yreum Constantinopolim postissimum reuocari, tertium motum quoque factum esse, quo cubilis Imperatoris pars collapsa est, Leo Imperator in encomio de Chrysolomo allicuerat. Sed de eo haec tantum Palladius: Media vero transferat dies, cum motum quemdam fieri in suburbia conigit. Perterriti ex hoc, Ioannem missi Notario, reuocant: ut plura acciderint, super ipsum suum b Dominum commouisse terram. At Theodorus eius veritatis firmior atque certior adimplorat haec ait: Cum vero notitia terramotus factus esset, & terror inde Imperatrici incussus, Constantinopolim vixi Mariae (sic dicta illi fuisse) praenuntiata prima luce legati ad Ioannem exulant, oratum, ut quamprimum ad urbem redeat, periculumque ei impendens depelleret. Post quoque alij mittuntur legati: post illos etiam alij: adeo ut Basilienus reuertens esset legatorum turba. Vbi vero subleuitus populus illud intellexit, & ostium Propontidis nauisq; conuenere: omnes namque cum ceruis accensis ei obuiam fuerunt. Atque pro eo quidem tempore hostium illius conuata a manibus dissipata est, haec tenus de his Theodoros. Addit autem haec Socrates d:

Perum quamuis hoc modo esset reuocatus, non tamen prius in urbem ingrediti, quam coram maioribus iudicibus innocens probatus esset, sed in suburbio: quod Mariana dicitur, ad tempus permouere constituit. Cum autem morantur faceret, nec ad ciuitatem vellet redire: multitudo indigne & grauius serens, protinus eos, penes quos imperium erat, maledicta reuocauit. Quae propter necessitate adductus: ad urbem reuertitur. Multitudo proinde illi obuiam, eumque summa reuerentia ad Ecclesiam recta deducit: orat, ut sedem Episcopalem capessat, motoque confucto populo pacem precetur. Cum ille recuasset, diceretque hoc non ante faciendum esse, quam cum causa eius esset iudicio disceptata: tum hi qui ipsum condempnauerant, inuata sententia, absolverent: magis incendi caput, tanta enim cupiditas eum cum in sede collocatum videndi, tum de integra concionantem audiendi illam incenserat. Itaque populi impulsu res sic confecta est. Cum Ioannes esset in sede Episcopali locatus, & de more pacem populo precatus fuisset, coactus etiam necessitate concionatus est. Quae res aduersarij alterius criminationis materiam suppeditauit, verum ad tempus illam consopitam latere passus fuit. haec tenus Socrates, sed adiungit ista Sozomenus: Coactus itaque extemporalem quandam orationem habuit, & ex venustissima similitudine argumento sumpto, subindicauit, Theophilum occupasse contumeliam facere Ecclesiae sibi commissa, ut & Regem Aegyptium vixi Abrahami Patriarcha quem admodum referunt libri Hebraeorum. Cuiusque populam (vixit erat) ob propensum animum, Imperatores ob beneuolentiam erga se collaudasset: in multos applausum ac benedictiones Imperatori eiusque coniugis vulgus excitauit, adeo ut semplem in orationem abrupte coegeretur. hucique Sozomenus.

At non extat ipsa quidem oratio, neglecta fortasse, quod imperfecta relicta fuerit: vel perit vna cum alijs multis. Sed adhuc alia relicta est, habita eodem quoque tempore, cum ab hoc prioris exilio reuersus est, cuius est exordium g: Quid dicam? quid loquar? Benedictus Deus. Hinc egredens doxi sermonem: hinc iterum reuertens: & illic constitutus hinc in ore volucan, &c. Sed & de frequentia populi eiusque incomparabili letitia haec post multa subiecit: Ante hoc quidem Ecclesia replebatur: sed & nunc in plateis Ecclesia facte sunt. Et vnamines & conuicti plallentes Dei in vos provocatis affectum: voces vestrae calis secreta penetrarunt, & omnia et as vestras psalmodi ca miraretur attenta. Cuius equorum hodie, & patris illic, immo cuncti in Ecclesia, quasi torrens quidam ac fluitans vestra facta est multitudo. Voces vestrae eleuantur ad caelum, amorem, qui ad patrem est, ostendentes: orationes vestrae vocem coronauerunt caput, &c. Deinde vltro de immenso, quo erga pastorem suum flagrabant studio, ista subdit: O resti manditiam? Pastor quis sit, & oues laporum rabiem abegerunt, infidias vulpium oppresserunt. O ouium sapientia? o sibiurum affectus? O discipulorum charitas? O pulchritudo sponsae? absente viro abegit adulteros: ostense sunt eius diuitiae, apparuit pulchritudo: Latrones confusi abierunt, & auferunt. Dicite mihi, quomodo persecuti estis logos? quomodo pepulistis latrones? Frequenti (inquit) oratione ad Deum. Quomodo despectistis adulteros? Continuis (inquit) lacrymis, & desiderio viri. Non accepi arma, non sumpsi lanceas, non arripui scutum: solummodo ostendi eu pulchritudinem meam, qua perspicua, vulnerati fuerunt. Vbi nunc illi? proculdubio in confusione, Vbi nos? in letitia. Vbi nunc illi? conscientiae sua malo labefcunt. Vbi vero nos? in magna exultatione glorificamus Deum, &c. haec & alia plura Chrysolomus in commendationem populi erga suum Episcopum charitatis.

Restitutum in Episcopatum suum Ioanne Chrysolomo, Imperator, qui ab aduersariis in Ecclesijs fuerant subrogati, clericos abire iussit, & pristinos ante pullos sua loca recipere voluit, idemque fecit de Episcopis, qui eiusdem Ioannis causa à Persequentibus facti erant extorres, quos ad proprias sedes voluit remeasse. Ipse vero Ioannes adiens Imperatorem, petiit ab eo suam causam tractari in legitima Synodo, cuius rei agenda causa ab ipso implorauit auxilium. haec omnia habet ipse Chrysolomus in epistola ad Innocentium Romanum Pontificem suo loco reddenda. Ad haec autem Sozomenus hista addit: Porro Ioannes Constantinopolim reuersus, magis etiam gratias populo ap- paruit. Et cum eo tempore conuenissent Constantinopolim circiter sexaginta Episcopi, decretum per eos est, ut & irrita haberentur ea, quae ad Quercum acta fuerant, & ut Ioannes Episcopatum retineret, ista ipse. At vero haec ex his, quae Palladius scribit, improbantur, dum ait, Theophilum canonem Antiochenae Synodi episcopi aduersus Ioannem, quo iubebatur, ut à Synodo de politus Episcopus, non alio modo, nisi ab alia Synodo maiori Episcoporum numero posse restitui. Quod si verum esset, restitutum fuisse Ioannem à Synodo sexaginta Episcoporum, nullus poterat esse locus obiectioni à Theophilo factae. Ceterum ipse Ioannes in dicta epistola ad Innocentium, de his agens, tradit expectitam à se Synodum, quaeritantiq; magno studio ab Imperatore: quam futuram timens Theophilus, fugam cum suis arripuit, rediens Alexandriam: qui licet vocatus litteris Imperatoris, venire contempnit, plebis furorem, quam timeret, praetextens exultationis loco. Et quamuis ipse Ioannes laborauerit de parando legitimo Synodali iudicio, nisi quam tamen voti compos effici valuit, ut ipse testatur isdem ad Innocentium litteris, quibus pariter declaratur, ipsum restitutum in Ecclesiam se disse vsque ad anni sequentis magnum sabbatum, qua die iterum expelli contigit; quamam vero occasione, suo loco dicendum. haec quidem gesta sunt hoc anno, ipsam autem Synodum ad Quercum habitam circa mensem Iulij, Palladij i telificatione, qui tunc cum Ioanne aderat Constantinopoli, affirmari posse videtur. Etenim cum dicat, notem vel decem mensium spatium interfluxisse à dicta Synodo celebrata hoc anno ad Quercum, vsque ad sequentis anni Quadragesimae tempus, in cuius fine tunc (ut idem etiam patet Ioannes) iplo magno sabbato iterum expelli contigit: plane opus est di-

XXVIII. QUANTA LAETITIA EXCEPTVS IOANNES A POPULO. g. Extat tom. 5.

XXIX. CLERICI ET EPISCOPI RESTITUTI.

Soz. l. 2. c. 9.

TEMPVS SYNODI AD QUERCUM HABITAE. Pallad. lib. 2. c. 20.

XXX. a Verat. 45. c. 1. THEOPHILVS IN QVO COM- MENDAN- DVS.

b Eccl. 12.

XXXI.

XXXII. c. 1. NILAMMON POS- TIVS DE- LEGIT MO- RI QVAM FIERI EPI- SCOPVS.

ECCLESIA RECTA NILAM- MONIET- DIES FE- STVS STA- TVT.

cerre, hoc anno circa Iulij mensum Synodum illam a Theophilo esse habitam, Ioanmemque à sede expulsum. Ad postremum vero ad res hoc anno per Theophilum Constantiniopoli gestas Socrates a eiusmodi addidit ap- pendicem: His (inquit) rebus gestis, Theophilus in omnem offensionem incurrit. Odium contra illum inde etiam creuit, quod libros Origenis studiose legere non vereretur. Rogatus igitur a quodam tur libro, quos condemnauerat, de integro amplexaretur? respon- dit: libros Origenis similes esse prout omnibus seruum generibus refer- to: Idcirco (inquit) si quid reperio in illis boni, illud decerpo, sin spi- ritus quicumque, hoc vitæ aculeis pungens, nullum facio. Nos re- spondit Theophilus, non complexus animo illud Salomon b, quod verba sapientiam sint tanquam stimuli, & qui præceptis in illis com- prehensis punguntur, non debent ex aduerso calcitrare. hæc So- crates, sed qui plane haud assensum sibi sententiarum verborum Theophili, vel quod qui semel istum dicere ceperat, om- nia ab ipso dicta vel facta aequè redarguere profectus est.

Ceterum Theophili dicto nihil sapientius, vt potè qui ostenderit errores tantum Origenis sibi displicuisse, atque damnasse, nec reiectis ob aliquot in eis asperas hæreses omnia eius scripta, que legere consuevit, atque laudare. Id quidem Theophilus plane ex totius Ecclesiæ Catho- lica sententia, que vt pluribus dictum est ita legit Origenis commentarios, vt ab eius erroribus esse cauendum ad- monet: eandemque fuisse Sancti Hieronymi quoque sententiam, demonstrauimus superius ex eius epistola ad Tranquillum. Porro & diffamata ea tunc fuit calumnia in Theophilum, quod Origenis quos damnasset antea li- bros, receperit; quodque cum iam damnatos à se antea monachos in amicitiam reuocasset, quasi ipse Origenis se- ctator effectus esset. Ceterum & hos recepit penitentes (vt vidimus) & libros sic legendos accepit Origenis, vt tamen abstinendum diceret ab aspersis in eis hæresibus. Quod autem eodem, quo à principio fuit animo, in dam- nandis Origenis erroribus ipse Theophilus perseverat, hæc reliqua Paschales epistolæ, quarum alteram hoc an- no alteram vero sequenti datam diximus, aperitissimam fi- dem faciunt. Felix ipse (iterum dicam) Theophilus, si in profecto causa aduerfus Origenistas, dignum planè opus tanto Episcopo non admiscuisset illis priuatas affec- tiones, in Ioannem Chrysostrum ab exordio eius sedis iam male conceptas.

Quid autem acciderit eidem Theophilo hoc anno A- lexandriam redeunti, Sozomenus c ita narrat: Theophilus etiam statim nihil conuictatus (quamquam iam diuini ingrueret) su- grem vna cum Isicio monacho, Alexandriam abierunt. Sed cum tempus maris virget, appulsi Geras, que est ciuitas postilla, plus minus quinquecentis stadiis à Pelsiso distans. Huius vrbis Episcopo tunc vita sancto, enes (vt accipi) elegerunt Ecclesia sua Antisti- tum Nilammonem, virum bonum, & qui ad monastica vita fasti- gium conscendisset. Iti habitabat ante ciuitatem in domuncula, in quam se ipse concluserat, ianua lapideis obturata, eo proposito, vt sacerdotium enerseretur. Theophilus itaque veniens, habitabat, vt ordinationem à se obtineret. Apud quem ille quamuis fre- quenter se excusans, nihil obtinuit. Tandem instanti. Cra (inquit) ita facias, si placet, & Pater, vt ego hodie necis ante disponam. At cum Theophilus postmodum ex conducto venisset, atque eum foris a- perire iussisset: Age verò (inquit Nilammon) aremus primus. Quo laudato, Theophilus quidem orauit, sed Nilammon inter orandum hanc vitam reliquit. Hoc autem & Theophilo primus, & is etiam, qui cum illo foris stabant, ignotum erat. Verum cum paulatim te- rereur dies, quis sapenmero intentus euocantes non audiret, de- lectus, qui ad ianuan erant; lapidibus, reppererunt hominem mor- tuum. Inuolutum igitur operibus oportebat, publica sepultura di- gnari sunt, ac templum etiam supra illius sepulchrum indigene con- struxerunt, & summa cum solemnitate ad huc diem mortis eius celebrant. At Nilammon quidem ad hunc modum mortuus est: si tamen mortem dicere oportet, quam ille subire maluit, quam E- piscopatum inspicere, quo se indignum esse ob ingenij modestiam sensit. hincque Sozomenus. Porro non apud Geras tantum, sed in vniuersa Catholica Ecclesia natalis Ni- lammonis publicè consignatus monumentis viridi me- moria perseuerat. Voluit Deus ciuium exemplo tum

omnibus significare, quam periculosa esset Episcopalis præfectura, vt præter interdum morti, quam in maximum discrimen adduci: tum etiam Theophilum magis sobrium reddi, vt animo volueret q videret, consideraretque si par- ue ciuitatula: præficiendus Episcopus, à Deo expectaretur ante morti, quam minus suscipere, quanti esset periculi præfesse Alexandria: Ecclesiæ Orientalium omnium ma- xime, omnibusq simul & yppri prouincis, atq aliis adia- centibus regionibus. Sed nihil penitus ex exemplo pro- fecisse ipsam quidem, quæ anno sequenti de ipso dicenda erant, ostendunt.

Hoc eodem tempore (post annum videlicet à demoli- tione famosissimi templi Gazensis, in cuius locum Eccle- siam Eudoxia Augusta edificandam curauit) contigit Ga- zæ publica disputatio inter S. Porphyrium Gazensis ciui- tatis Episcopum, & Iulian Antiochenam clarissimam fem- minam, quæ illuc aduenit, vt Gentiles, quos audierat ad Christi fidem conuersos, ad sectam Manicheorum pelliceret. At quoniam in ea prodigium memoria dignum accidit, dignum putamus, vt rei geste narratio Marco Gazensi diacono litteris quam fidelissimè commendata hic describatur. Sic enim hec habet d. illo autem tempore nempe anno sequenti à ruina Marnæi templi venit in ciuitatem mulier quaedam Antiochena, que vocabatur Iulia: erat vero ex ex- ceptanda heresi eorum, qui dicuntur Manichei. Cum, cognosset ali- quos esse recent illuminatos, & in sancta fide mandum statutos, in eorum irrumpens animos, eorum corrupcit per doctrinam suam, scu- los perstringens & incantans, sed multo magis per pecunie ex- citationem: & post nonnulla de impiis Manicheorum erro- ribus, rursus inchoatum profectur orationem: Cum (inquit) illis versaretur pessifera mulier, quidam fallax illis do- ctina sunt seducti. Post aliquot vero dies cum il cognosset à quibus- dam Fidelibus S. Porphyrius Gazensis Episcopus, eam accersitam in- terrogauit, quem autem videret, & quamnam haberet opinionem. Illa autem & patrum, & se Manicheam esse confessæ est: In autem, qui erant apud ipsum, & a motu ferant enim quidam pp) eos rogabat beatus, ne traicerentur, sed patienter eam aduocarent & uenit & hi, seruans id quod dictum est à S. Apostolo c. Deinde dicit mulier: Ab- stine, & seror, ab hac in ala opinione: est enim fatuosa. Illa autem re- spondit: Dic, & audi: & aut persuadebo, aut persuadeberis. Sanctus vero dixit: Para te in crastinum diem, & veni huc. Illa autem eam valere cum iussisset, est egressa.

Beatus vero cum iuenisset; & Christum multum rogasset, vt diabolum pudore efficeret, paratus fuit in diem sequentem. Ad- uocant autem quosdam ex pii clericis & laicis ad disputandum suam & mulieris. Die autem sequenti accitit mulier, habens secum duos viros, & totidem mulieres, qua erant uisiores & formosæ, omnes vero pallide: Iulia autem erat proneta ætate. Disputatur autem tota eorum disputatio à scriptis & orationibus mundi- na disciplina, multo vero magis Iulia. Erat autem humilis eorum habitus, & modesti mores, & quod dicitur f) extrinsecus me- rit, intrinsecus vero lapsi rapaces, & venenata animata: omnia enim dicunt & faciunt cum simulatione. Deinde in se sedere, disputabant, & inquirebant. Sanctus autem Porphyrius seruo sanctæ Euangelia, cum fecisset signum Crucis in ore suo, capiti e- am rogare, vt diceret suam opinionem. Illa vero capiti. Frater au- tem Cornelius diaconus, qui fuit paulo ante nominatus, socius netu scribere, quibus vniuitur in iure, iussus a beatissimo Episcopo, no- tabat omnia, que dicebantur & opponerantur, ne & fratre Bar- cha admoneribus. Disputationem autem non scripsi in hoc libro, propterea quod sit magna, vt qui velim compendio hoc scriptum mandare litteris: eam vero in alio libro exposui, in quo voluit sa- re sapientiam à Deo datam sanctissimo Porphyrio, & auilas fa- bulas, quas effudit prodigiosa loquens & venosa Iulia. Quon- quidem cito est percussa a diuina iustitia, Postquam enim multi plu- ribus horis esset fabulata, & confusæ dixisset blasphemias in De- minum & Deum vniuersorum: mortus diuino zelo sanctus Porphy- rius, videns eum, qui omnes fines continet, tam qui cadunt sub a- spectum, quam qui non cadunt, blasphemis & maleficiis inest, & pultere, in qua operabatur diabolus, & quæ se submebat illius voluntati, in eam rursus sententiam, dicens: Deus qui fecit omnia, qui est solus æternus, nec habens principium neque finem, qui glorificatur in Trinitate, tuam percussit linguam, & obstruit os tuum, ne lo- quatur blasphemiam. Sententia autem prolationem confectum fla-

XXXIII. IVLIA MA- NICHEA SEDVIT GAZEN- SES.

d Apud huc capiti, ut s. Pater, in ista legi- & S. Pater, etc.

c Tit. 1.

XXXIV. DISPUTATIO POR- PHYRII CVM IULIA MANI- CHEA. s. Manich.

IVLIA MA- NICHEA DIVINIV PERCVSA LA ORIT.

tim fuit supplicium. Capiti enim tremere iuba. & non ut vultu. & manenti in extasi longum tempus non loquebatur, sed erat muta & immobilia, habens apertos oculos, & intuentes sanctissimum Episcopum. Qui vero cum ea erant, cum accessisset ea, que sustinebat, ne ego timore affectus fuit. Eam autem consolabantur, & carmina cantabant ad eius aures, sed non erat vox, neque auditus. Cum longum autem tempore mansisset muta, emisit animam, profecta ad tenebras quas in honore habuerat (secundum Manicheorum disciplinam) eam lucem esse arbitrati, conuenerunt Scripturae, que dicitur: *Velis, qui facit id, quod est dulce amarum, & quod amarum dulce.* & ponunt tenebras lucem, & lucem tenebras. Ipsi autem sanctum componit eius corpus, & tradit sepultura, miseris humane nature, erat enim summe clemens & misericors. Quicumque vero audierunt id, quod factum fuerat, valde sunt admirati, non solum qui erant nostri fidei, sed etiam alienigeni. Qui autem cum ea erant duo viri ac mulieres, & quicumque ab ea corrupti fuerant, carentes praevident ad pedes beatorum Episcoporum, dicentes: *Erramus, & petebant penitentiam.* Beatus vero fecit omnes apud beatificari. Manentem autem eorum heresim, ex quo etiam appellari sunt Manichei: & cum plurimus dies eos iustitisset catechisi, addidit ad sanctam Catholicam Ecclesiam. Occisione autem illorum, & alij quosque ex alijs gentibus penitentia dedit, fuerunt illuminati. haecenus de his Marcus diaconus. At iam res Occidentales inuisamus.

Hoc eodem anno, iisdemque Consulibus, Octavo Kalendas Septembris, celebratum est in Africa Concilium Carthagenense, Generale dictum, quod ex omnibus Africae provincis legationes in eo affuerunt, nimirum ex provinciis Bizacena, Mauritania Sitifensis, & Mauritania Caesariensis, ex Numidia vero legati mitti minime potuerunt ob turbaantes tyrones, vt excausat Alypius Episcopus Tagdalenfis, qui interfuit cum Augustino Hippo-nensi Episcopo, atque Possidio Calamensis, sed ex provincia Tripolitana missa est legatio, prout eiusdem Concilij, que extat, Acta declarant.

Quid est autem, quod Alypius sic excausat, legationem ex Numidia ob tyrones mitti minime potuisset enim e: *Ni quidem de Numidia venimus, ego & sancti fratres Augustinus & Possidus, sed de Numidia legati mitti non poterant, quod adhuc tyranni tyronum Episcopi proprii necessitatibus in ciuitate, sui ari impediti, aut occupati sunt, etc.* & rursum inferius iterum de impedimento tyronum meminit. Quantum enim ex quatuor scriptis datis hoc anno sub iisdem Consulibus Theodosio & Rumorodo colligi posse videtur: tyrones in Africa desertores militiae facti, longe lateque per provincias grassati sunt more predomum: quos Imperator, quatuor illis hoc anno datis scriptis ad Hadrianum Praefectum Praetorio, compellendos curauit. nam sexto Nonas Octobris haec post alia antea edita ita statuit: *Opprimendum d. desertorum facultatem provincialibus iure permittimus: qui si resistere ausi fuerint, velox ybacione inueniunt esse supplicium.* Cuncti etiam aduersus latrones publicos desertoresque militiae eas sibi sciant pro quiete communi exercendis publice vitiosum indultum. Haec tamen condicione seruata, vt ab his iniuriis, qui proxima indictione praesenti tempore conferuntur, supplicio temperetur, quo per provinciales intra praescriptum legibus tempus ad ea signa, quibus destinati fuerant, redhibendi sunt, ne possessores redditionis damna percellant, propter eos, qui necdum pene suspicati militiam fuerunt. Sed vt in his patientiam tenemus, ita omnes, qui vltra memoratam indictionem & nostra beneficia sanctorum castra & militiam deserere, condemnationibus obnoxiosos esse praecipimus. &c. plane hos sollicita cura compressos fuisse, quod de his nulla amplius mentio habeatur, postsumus existimare. Sed ad res Concilij reuertamur.

Huius autem totius Africae Generalis celebrandi conuentus digna illa caussa intercessit, vt in eo ageretur de inuitando ad vnitatem Catholicae Ecclesiae Donatistas in Africa consistentes. Meminisse debemus, iam elapso anno, cum Anastasius Romanus Pontifex Romanae Ecclesiae praesedit, haec acitari caepa, dum idem Pontifex (vt de loco dictum est superius) ad hoc suis litteris excitauit Episcopos Africanos: quibus (vt vidimus) in vnum coeuntibus, quid facto opus esset, vt quem optant omnes, res consecutura esset effectum; decreta inter alia in eo Con-

cilio fuit legatio ad ipsum Romanum Pontificem pro indulgentia allequenda, qualiceret Donatibus ad Catholicam Ecclesiam reuertentibus, eandem quam apud suos accepissent, dignitatem retinere.

Concessit hoc ipse Romanus Pontifex: sed paulo post ex hac vita sublato, & nouo subrogato Episcopo Innocentio, in praesentem annum dilatum est ipsum hac de re congregandum Carthagine Generale Concilium, in quo legati Roma reuerti, que ab ipso Romano Pontifice obtinuerunt, coram omnibus significarunt: id enim ex verbis Aurelij Carthagenensis Episcopi factis accipi potest, vbi inter alia, quae in Synodo praefatus est, haec habet e: *laudandum, n. (sicut vestra sanctitas recordatur) habito Concilio, destinauimus fratres nostros ad transmarina legatos, quos oportuit in actu sanctitatis vestrae personata legationis cursum narrare. ita ipse.*

Pro vnitatem vero Ecclesiae componenda, Donatistisque pacis federe conciliandis, quid in hoc ipso Concilio decretum fuerit, idem Aurelius docet his verbis: *Profectio vestram omnium hoc deponit, debere vnuquemque nostrum in ciuitate sua per se conuenire Donatistarum Praepositos, aut adiuuare sibi viciniam vnum collegium, vt pariter eos in singulis, quibusque ciuitatibus vel locis per magistratum, vel seniores locorum conueniant, decretum post haec, vt de his ex Synodo ad Iudices litterae scriberentur: necnon tunc exarata est forma conuentionis, quae tunc Donatistae cum Catholicis conuenient, ab omnibus seruanda, ibi in Synodo recitanda. Quod & factum est, lectis in primis litteris missis ab amplissima (vbi dicitur) sede, nempe Apostolica vrbis Romae, quibus quae ab ea fuerant impetrata, nota fierent. Recitata pariter & iussione, qua quid singuli aduri essent innotesceret, ipsa demum conuentionis forma praescripta ibidem publicata est, qua ipsi conuenire deberent Donatistas; quae in hunc modum se habet g:*

Conuenimus vos ex Concilij nostri Catholica auctoritate missi, de vestra correctione gaudentes cupientes, considerantes Domini charitatem, qui dixit h: Beati patris, quoniam filij Dei vocamini, & aduenit per Prophetam etiam huiusmodi dicunt se fratres nostros non esse, dicere nos debere, Fratres nostri estis. Hanc ergo pacificam ex charitate venientem communionem nostram contemnere non debemus, vt si quid veritatis habere vos arbitramini, non dubitatis asserere, id est, vt congregato vestro Concilio, deligatis ex vobis quibus causam asserionis vestra committatis, vt nos possimus hoc facere, vt etiam de nostro Concilio deligantur, qui cum eis, quos deligeritis, constituto loco & tempore, quicquid quaestioni est, quod vestram a nobis separat communionem, cum pace discutiant: vt tandem aliquando, adiuuante Deo nostro, sine inueterato error accipiat: ne propter animositate hominum infirmi nostri & ignari populi sacrilega dissensione discederent. Si enim hoc fraterne acceperitis, veritas facile diluiscet. Si autem hoc facere nolueritis, dissidentia vestra facile immoretur. haecenus forma, quam dicunt, conuentionis.

Huius plane Concilij, & decreti in eos de conuentione statuti, vitus est meminisse S. Augustinus, qui interfuit, vbi agens contra Cretconium haec ait k: *Et quia multi erroris errorum laqueis implicati, cum quibus, vt inde liberarentur, agebamus, respondebant nobis: hoc nos cum Episcopis suis agere debere, collatio nemus, nostram se vehementer optare, vbi possint videre, quibus asserationibus superaret veritas salutem: in Carthagenensi ratius Africa Concilio nobis placuit, vt adhibita etiam publicorum restitutione Gestorum, quo possemus eis, qui hoc flagrabant, probare desiderio eorum nos minime de iussu: vestri pacifice conuenientur Episcopi, quibus ab eo nostrum, qui eodem loco, in quo ille, consisteret: vt per collationem nostram errore sublato, Christiana & fraterna societate, vnitatem, charitate, pace frueremur: id intuentes, quia si hoc fieri velient, ad unam misericordiam Dei, facillime poterat, quicquid in causa nostri esset, agnosci: si autem reculerent, saltem dissidentia eorum, non fructu illis, qui hoc a nobis populo ferent, apparet. haec ipse. Sed quae consecuta haec fuerint, mox subdit his verbis:*

Factum est, conueniunt sunt, recusatunt: quibus verbis, quo dolo, malivolentia, amaritudine plenis, nunc longum est demonstrare. Verum quid acciderit Possidio conuenienti Crispinum eundem ciuitatis, cuius ipse erat, partis tamen Donatistarum Episcopum, ex quo pariter quid reliquis Catholicis responsum a Donatibus Episcopis, fuerit, possumus

XXXVIII

e Concil. Carth. sub Innocent. praef. & C. de Africa. c. 57. XXXIX. 1. Apud C. de C. de Africa. c. 18. DE VNITATE PROCVRANDA CVX DO-NATISTIS.

ibid. c. 59. XL. h. Mat. i. FORMA CONVENIENDI DONATISTAS. Inai. 66. secundum lex.

XLI. RATIO CONVENIENDI DONATISTAS. h. Aug. cont. Cresc. l. 3. c. 45.

XLII. CONVENIENS A POSTIDIO CRISPINVS QUID DIXERIT.

XLVIII. DE PROCVLIANO CONVENTO AB AVGVSTINO. Aug. epist. 64.

loco dictum sumus; hac modo satis de his, que spectant ad Crispini causam, qui a Possidio huius auctoritate Concilij conuentus est.

Sed & tunc, qui Hippone regio erat Proculianus Donatistarum Episcopus, eadem item ex causa a S. Augustino conuentus est, vt ipse testatur epistola clericorum Hipponeusi ad Ianuarium. cum de eodem hoc ipso Concilio his verbis agit: *Not tamen de his iniurijs & persecutionibus, quas Ecclesia Catholica in regione nostra tunc perulit (quas superius recentissimas) Imperatoribus conquestus est Episcopus nosster. Sed facta Concilio placuit, vt pacifice conuenirent, quo, si fieri posset, haberetur inter nos collationem, & errore sublato, fraternam charitatis pacem in vinculo lateretur. Et in ipsa conuentione quid Proculianus primo responderit, quod Concilium facturi essetis, & aliter, & illis videri quid respondere deberetis: deinde, quid postea, cum propter suam promissionem deuo conuentus esset, Actis expresserit, resistans pacificam collationem, ipsa Gestis instruant gratiam tamen. hac clericis Hipponeuses. Extat epistola b ipsius Augustini ad eundem Proculianum ad eandem pacificam collationem pluribus inuitantis: quam vero blandis ad durissimum quoque cor emolliendum compositis verbis vsus fuerit, ipsa epistola indicat, cui huiusmodi titulum affixit: *Domino honorabili & dilectissimo Proculiano.**

XLIX. CONVENTI ALII DONATISTE RESISTENT. Aug. epist. 65.

At quid de ceteris? Sanè quidem sicut Crispinus Possidium, & Augustinum Proculianus, ita reliqui Donatistarum Episcopi inuitantes ad mutuam collationem pacificamque conuentionem Catholicos Episcopos contempserunt. Nam ad eos scribens ipse, hac in eosdem exprobrat: *Vestri Episcopi conuenti a nobis, nunquam nobiscum pacificam, nec voluerunt, quasi fugientes cum peccatoribus loqui. Quis seras istam superbiam, quasi Paulus Apostolus non contulerit cum peccatoribus & cum valde sacrilegis, sed & eosdem addidisse minas, idem ibi superius tradit, vbi ait: Mandauerunt nobis quidam presbyteri parui vestre, dicentes: Recedite a pedibus nostris, si non vultis, vt interficiamus vos, cauebant enim, ne Catholici Episcopi miscerent cum plebe sermones, quam sciebant cuiusmodi collationem vehementer exoptare. De his enim illa sunt eiusdem Augustini verba: *Quam multi vestrum, & forte omnes, aut penè omnes dicere solent: O si in vnum locum conuenerent, vt illis disputationibus veritas appareret. &c. Sed quod ad eos conuertendos ad Ecclesie veritatem via hæc interclusa esset, licetis tum priuatis, tum publicis ad eos alliciendos Augustinus egit, que hæcenus extant d. At de his modo satis.**

L. BELVVM ADVERSVM ALARI- CVM.

Iam postremum ad res Romanas oculos conuertamus. Hoc ipso anno, qui præcessit sextum Honorij Consulatum, Alaricus Rex Gothorum magno comparato exercitu descendens in Italiam, apud Pollentiam vincitur à Stilichone: id quidem hoc anno accidisse colligitur ex Claudiano & alijs, vt inferius patebit. Ex quibus corrigendum sit Cassiodori Chronicon, vbi anno superiori ponitur, & inuicta sententia, Stilicho habetur à Gothis fuisse superatus. Estuabat Alaricus desiderio potiunda Vrbs, semper id animo & ore versans. Quamobrem iusto timore percussus Honorius, & qui in Vrbe erant Senatores, ad auertendam imminentem cladem, nouis menijs Romam circumdant: quibus Claudianus his verbis e:

Addebant pulchrum noua moenia vultum, Audito perfida recenti rumore Getarum. Perfecitq; opesq; decori timor, & vice mira Quam pax irruerat, bello discussa senectus. Erexit subitas turres, cinctoq; coegit Septem continuo montes tuuicere muro.

Extat de eiusmodi erectione murorum vetus inscriptio super Portuensem portam Transiberim, que sic se habet f:

S. P. Q. R. IMP. CÆSS. DD. NN. INVICTISSIMIS. PRINCIPIBUS. ARCADIO. ET. HONORIO. VICTORIBVS. ET. TRIUMPHATORIBVS. SEMPER. AVGG.

Annal. Eccl. Tom. 3.

OB. INSTAVRATOS. VRBS. ÆTERNÆ. MVROS. PORTAS. AC. TYRRES. EGESTIS. IMMENSIS. RYDERIBVS. EX SVGGESTIONE. Y. C. ET. ILLYSTRIS. MILITIS. ET. MAGISTRI. VTRIVSQ. MILITIE. STILICHONIS. AD. PERPETVITATEM. NOMINIS. EORVM. SIMVLACRA. CONSTITVIT. CVRANTE. FL. MACROBIO. LONGINIANO. V. G. PRÆF. VRBS. D. N. M. Q. EORVM.

Nomina vero Stilichonis & FL. Macrobij abraffa extant, ita tamen, vt legi possint: cur autem id acciderit, dicemus suo loco.

Ad huiusmodi quidem murorum Vrbs constructionem alluisse videtur S. Paulinus Nolanus in Natali octauo S. Felicis, quod hoc anno ex more cecinit: vbi imminens vniuersæ Italiae ex barbaris periculum inuocatione eiusdem sancti auertere conatus, ita de muris:

— Fident legionibus illi, Perfugiosq; parent reparatis moenia muris, Nulla saluts ferri quibus est fiducia Christi. Nos Crucis inuicta signum & confugio munit,

& paulo post:

Nunc opus adiutore Deo, solusq; rimendus, Quo sine & arma cadunt, per quem firmantur & arma. Ipse intra muros turris tibi, qui sine muris

Murus erit, &c. subditque exemplum de Hiericho ciuitate, que licet fortissimis vndiq; cincta muris esset, sonitu tantum tubarum abiq; alijs armis ipsi solo tenus prostrati sunt. Quod igitur relique ciuitates Italiae, ac potissimum que vicina Vrbi essent in Campania, & inter alias Nola, viderent ipsam Vrben timore concussam, cum noua moenia fabricaret, vehementiori formidine tenebantur. Quamobrem idem S. Paulinus illud occinens in Natali S. Felicis carmen, in Deo habendam esse fiduciam (licet rigens ciuium animos) hortatus est, dum illi mæsto vultu festum agerent diem: cum alioqui doceat, nec quidem si captiui à barbaris tenerentur, cellandum esse à sanctorum martyrum celebratione festorum, nam ait:

Hunc ego, si Geticus agerem malè subditus armis, Inter & inuictes celebrarem latus Alanos. Et si multiunge premerent mea colla catene, Captiuus animam membris non iungeret hostis.

paulo vero post:

Nunc igitur quamuis varias vaga fama per oras Tercissus pauidas seriat rumoribus aures: Nos tamen in Domino stabili fiducia Christo Roboret, & vello fixis pede mentibus armet. Nec pauor ater in hanc obducit nubila lucem, Quam Deus ætheris Felicis honore feremat.

sed hæc ipse pluribus: tu eum consule, vt discas quanta sancti essent alacritate ad celebrandos festos dies sanctorum martyrum ex antiquo Catholice Ecclesie instituto, quamque iidem fiduciam in imminetibus periculis concipere solerent de sanctorum auxilio. Sed iam cœptam prosequamur historiam.

Qui autem tanti huius belli historiam fuerit profectus, præter Claudianum, inuenimus neminem: ipse enim quarto libro de Bello Getico victoriam Stilichonis contra Alaricum hoc anno partam egregie profectus est.

Obtinuit eam Stilicho in agro Pollentino, cum ille formidoloso exercitu aggressurus Vrben, se immitteret in Italiam. Iam trigessimus agebat annus, ex quo idem Alaricus cum Gothis suis transierat Istrum, ac post diuersarum prouinciarum clades inuaserat Græcias, & ad Illyricum usq; descenderat: sed audens maiora, inhiabat in Vrben ipsam. De tempore idem Claudianus ex ipsius verbis his vctibus g:

Si numero non fallor, ait trigesima cecidit Bruma sero, rapidum postquam tranxit autumnus Istrum, Romanamq; mænum tanto eludimus anno.

LL

AD NOVOS VRBS MVROS PAVLINI ALVYSIO.

LII.

TEMPVS BELLIPOLLENTINI.

Claud. de bello G. sic. l. 4.

* GREGOR. 2. AMMIAN. 16. 30.

LIII. b. CLAUD. DE BELLO GETHIC. 16. 4. ALARICVS INHIBAT VRBI.

VICTORIA APVD POLLENTIAM.

Prudent. aduer. Symmach.

* sublimiter offert. * pepedit.

LIV. INGENS PRODICTIONIS.

4. Oros. lib. 7. c. 37.

e. Idem Oros. 1. 6. c. 38.

dixit Claudianus: Trigesima currit bruma ferè. Satis indicans, nondum fuisse annos triginta ab egressu Gothorù, quem cum contigisse dixerimus sub Consulatu Valentis quinto, & Valentiniani Iunioris anno Christi trecentesimo septuagesimo sexto: hic annus numerandus erit vigesimus septimus ab eorum ingressu.

Sanè quidem sub Consulatu Valentiniani & Valentis quarto, qui præcessit Consulatum Gratiani & Equitij, Gothos transmissio Istro inuasit Thracias *, auctor est Ammianus a. Cum igitur eorundem Augustorum quartus Consulatus incidere in annum Domini trecentessimum septuagesimum tertium: si triginta addas, quibus Gothi dicuntur vsq; ad bellum Pollentium cum Romanis certasse, plenum hunc ipsum annorum numerum inuenies à Claudiano signatum.

At quod ad Alaricum spectat, eum multumq; barbarus Romam inuadere conceperat animo: nam & apud eundem idem Alaricus b:

c. Quid mihi nescio quam proprio cum Tibride Romam Semper in ore geris? & inferius idem: Nunquid omnes Alarico, moras: hoc impiger anno Alpibus Italia ruptis penetrabis ad Urbem.

Occurrense autem illi cum Romano exercitu Stilichone, certatum apud Pollentiam in Liguria ciuitatem, vbi Gothorum exercitus à Romanis victus est, fuga lapso cum suis Comitibus Alarico: de qua victoria idem Claudianus his versibus.

— vnq; die Romanas rependit, Qui quid terdens acies amissus annis. O celebranda mihi conctis Pollentia sacra: O meritum nomen felicibus apta triumphis.

Cæterum præuis Crucum signis tantam partem fuisse Christi ope victoriam, Prudentius aduersus Symmachum agens, ita cecinit c:

— Dux agminis Imperij, Christi potens nobis iuueni fuit, & Comes eius Atque patens Stilicho: Deus vnus Christus verig, Hunc adoratis altaribus & Cruce fonti Inscripta, cecidere tubæ: prima hostia de aconis

Præsertim, qua Christi apicem sublimiter offert *.

Illic terdens gens excitabilis annis Pannonia penas tandem delata rependit * Corpora famosis olim ditata rapinis In cumulis congesta latent, mirabere seris Pellerit as factis inbriata cadavera latè.

Que Pollentinos texerunt ostibus agros, hæc Prudentius, quem post hæc libros illos aduersus Symmachum elaborasse, exploratum omnino redditur.

Sed plane iusta post detectos dolos & insidias Stilichonis fuit omnium illius temporis scriptorum querela, nimirum prodicione ipsius, Alaricum Romano vallatum exercitu, permittit tunc abire liberum, resumere vires, & iterum aduersus Romanos pugnare, & vincere. At qui Christi nomine inuictus erat exercitus, præposito postea illi Duce Ethnico, & raptiter est paulo post superatus, vt Orosius his verbis infinnauit d: Taceo (inquit) de Alarico Rege cum Gothis suis sepe victo, sepeq; concluso, sepeq; dimisso: taceo de insidibus illis apud Pollentiam gestis. Cum barbaro & Pagano ducti, hoc est, Sancti summa belli commissa est, cuius improbitate reuerendissimi dicitur & sanctam Pascha violatum est, cadentique hosti propter religionem, vt pugnaret extortum est. Cum quidem ostendente in breui iudicio Dei, & quod sanus eius possit, & quid vltro exigeret, pugnantes vicinus, victores vltis sumus, & inferius e de Stilichone proditore iterum: Alaricum, cunctantq; Gothorum gentem pro pace optima & quibusvisq; sedibus suppliciter & simpliciter orantem, occulto sedere fontem, publicè autem & belli & pacis copia negata, ad terendam terendamq; Rempublicam referuauit, hæc Orosius.

Sed iam sequentis annis res gestas prosequamur.

IESV CHRISTI

Annus 404.

INNOCENTII PAP. ARCAD. & HONOR. IMP. ANNO 3. ANNO 10.

Quadragesimus quartus sequitur Christi annus, titulo Consulatus sexti Honorij Imperatoris & Aristeneti publicis Fastis adscriptus: quo pariter Sæculares ludi à superstitione introducti Gentilium, Constantini vero religione neglecti atque penitus prætermissi, non sine dedecore Christiani nominis editi sicut quibus Claudianus in carmine de eodem sexto Honorij Consulatu hos habet versus f:

— Tam stauescencia centum Mesebus æstiva detondent Gargara sales, Spectatosque iterum nulli celebrantia ludos Circumflexa rapit centenu sacula Consul, &c.

Male persuasus Honorius, quod hos fatales esse perpetuitatis Urbis, & felices eius status conciliatores Gentiles dicerent, eorundem consilio & fuisse inductus & seductus est, vt quos despexerat Constantinus ille Magnus, ipse imprudens resisteret. Accidisse enim videtur, vt recentis aduersus Alaricum apud Pollentiam obentæ victoriæ, & decreti sibi à Senatu triumphij claus gloria, quid pereretur, quid concederetur, minime cogitaret. Gentiles itaque quod in his putarent Urbis æternitatem faustis auspicijs consecrari, qui nuper timore descendens in Italiam Alarici perterritus, nouis cinxerat Urbem mœnibus, eam patria quoque putarunt religione fore munendam: cum perinde ac Zosimusq; licentius effugerent, ob neglectos superioris sæculi ludos in hæc malitididisse, vt à barbaris deustaretur Romanum Imperium, & ipsa Roma in discrimine posita esset. quibus inductus Honorius, eiusdem summa Imperij iactura allensum præbuit: nam eo scelere ad excidium Urbis Deum sollicitauit. Cum alioqui facis experimento esse debuisset, omnia hæc inaniter fieri: quod sub Constantino, qui eos prætermisit ludos, Romanum Imperium, extinctis tyrannis, & debellatis barbaris, omni ex parte florentissimum visum est. Sed damno suo atque iactura ipsius Urbis, cuius æternitati male superstitione consulebatur, expertus est, quantum ex perpetam facto iustam Dei vindictam commoueret, qui paucos post annos, eam quam præuio Christi nomine liberauerat, eidem Gothis, eodem Alarico duce, dedit capendam atq; predandam.

Scimus Honorium excusari, quod etfi Romanis Gentilibus concessit Sæculares celebrari ludos, voluisse tamen haud ritibus illis Gentilibus ipsos agi: sed indulisse tantum, vt Theatrales atq; Citerenses ludi exhiberentur. At que sine superstitione spectacula: aut quis putat occipi prætermittos à pueris & puellis Sibyllina illa carmina in his edendis ludis solemnia? Certe quidem reuocata tot Christianorum Imperatorum legibus vetita gladiatorum munera his temporibus sub Honorio rursus exhibita, locuples testis est Prudentius h, qui post decantatam Pollentiam victoriam haud pridem Christi virtute partam, ad finem hæc habet, cum hortatur, vt gladiatorios ludos penitus veteret:

Atripe delatam tua Dux in temporis sanam: Quodq; patris superest, successor laudis habeta. Ille Urbem vetuit sanorum sanguine tingi: Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari. Nullas in Vrbe cadat, cuius sit panna voluptas, &c.

Grande sanè piaculum, vt quæ tot legibus Christianorum Principum prohibita erant cruenta gladiatorum spectacula, & quæ (vt vidimus) ne fierent, redempta fuerant lan-

guine